

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	58116 Біологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	091 Біологія та біохімія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	58116
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія та біохімія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Вакерич Михайло Михайлович, Косенко Катерина Валеріївна, Манько Володимир Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.10.2023 р. – 11.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/vidomist_pro_samocinuvannya_091_bio_magistr.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/programa_viyatu_091_bio_magistr.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП «Біологія» за спеціальністю 091 Біологія та біохімія загалом відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Цілі ОПП узгоджуються з місією та стратегією ЗВО, мета ОПП та ПРН враховують напрямки розвитку спеціальності і визначаються ринком, галузевим та регіональним контекстом. Форми і методи навчання за ОПП в цілому відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. На підставі наведеного ЕГ дійшла висновку, що ОПП загалом відповідає усім критеріям і має добрі перспективи подальшого розвитку.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОПП орієнтована на поглиблене вивчення живих систем різного рівня організації з врахуванням регіонального аспекту наукових досліджень, охорони, збереження, раціонального використання, біорізноманіття природних наземних та водних ресурсів півдня України. Обов'язкові компоненти ОПП дають змогу здобувачам досягнути програмні результати навчання, визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія», а каталог вибіркових дисциплін є достатньо повним для їхньої спеціалізації у різних галузях біології. Правила визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах освіти, не тільки урегульовані нормативними документами університету, але наявна практика застосування цих правил серед здобувачів вищої освіти на ОПП. Здобувачі поєднують навчання та дослідження – у рамках виконання кваліфікаційних робіт у різних галузях біології, результати їх наукових досліджень систематично публікуються (зокрема у Віснику ОНУ. Серія Біологія) та представляються на наукових форумах. Форми проходження контрольних заходів, критерії оцінювання, порядок оскарження та повторного їх проходження, а також політики, механізми та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими, зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу та регламентованими рядом нормативних документів. В ході оцінювання використовуються засоби дистанційного контролю знань здобувачів (зокрема система поточного тестування здобувачів Sphinx та генератор випадкових чисел для формування білетів при складанні підсумкового контролю дистанційно за допомогою Zoom). Представники роботодавців (проф. Макаренко О.А., доц. Назарчук Ю.С., доц. Радіонов Д.Б.) беруть участь в реалізації освітнього процесу як НПП. Матеріально-технічна база ОНУ імені І.І. Мечникова, залучена до реалізації ОПП, є достатньою для досягнення здобувачами програмних результатів навчання і поповнюється за рахунок міжнародної співпраці (за останні роки придбано CO2 інкубатор CCL-050T-8, кабінет біологічної безпеки II класу Streamline SC2-4S1 та спектрофлуориметр Perkin Elmer FL6500). Чітко структуровані, зрозумілі та доступні інформаційні матеріали для вступників різних категорій розміщено на веб-сторінці з питань вступу до ЗВО.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Відсутність ефективної системи для ініціації змін освітньої програми різними групами стейкхолдерів (роботодавцями, студентами, випускниками, академічним персоналом) та аналізу їхніх пропозицій. Рекомендуємо до кінця поточного навчального року: створити раду роботодавців і випускників (чи аналогічну структуру), яка була б одним із ініціаторів перегляду та оновлення освітніх програм з метою їх наближення до потреб ринку праці, а також покращення матеріально-технічного забезпечення ОПП; активізувати інформування здобувачів щодо можливостей їхньої участі у формуванні культури якості шляхом розміщення інформації у доступних відкритих джерелах; налагодити систематичний збір інформації з відстеження кар'єрного зростання випускників ОПП. Наявний деякий нерівномірний розподіл кредитів за семестрами. Рекомендуємо у новому навчальному плані усунути цей дисбаланс, а також вилучити посилання на російськомовні джерела із списку рекомендованої літератури у робочих програмах/силабусах. Відсутня програма додаткової співбесіди для абітурієнтів із інших спеціальностей. Рекомендуємо до початку вступної компанії 2024 р. розробити і розмістити на офіційному сайті програму співбесіди. Здобувачі вищої освіти недостатньо проінформовані про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендуємо до кінця навчального року проінформувати студентів (розміщення матеріалів на сайті, роз'яснення на зустрічах із здобувачами тощо) щодо можливості проходження заходів неформальної освіти поза межами ЗВО. Заходи залучення до викладання на ОПП з гостьовими лекціями професіоналів-практиків та роботодавців не висвітлюються на офіційному сайті. Рекомендуємо до кінця 2023–24 н.р. оприлюднити на сайті не лише анонси цих заходів, а й фотозвіти про їх проведення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Згідно Стратегічних пріоритетів розвитку Одеського національного університету імені І.І. Мечникова на 2020–2025 роки (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>) місією університету є надання високоякісних освітніх послуг, здійснення сучасних наукових досліджень та просування у регіональному, національному та європейському просторах. Мета аналізованої ОПП «Біологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти – поглиблена фундаментальна, спеціалізована та практична підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців (професіоналів), здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері біології або у процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування законів, теорій та методів природничих наук. ОПП має академічну, прикладну та викладацьку орієнтацію. Наукова орієнтація: дослідження в галузі біології. Причому, ОПП орієнтована на поглиблене вивчення біології організмів та надорганізмових систем з врахуванням регіонального аспекту дослідження, охорони, збереження, раціонального використання, біорізноманіття природних наземних та водних ресурсів півдня України. Викладацька орієнтація ОПП (за визначенням авторів) – викладання біологічних дисциплін та організація діяльності ЗВО. Отже, мета освітньої програми та її цілі відповідають стратегії університету. Крім того, у програмному документі ОПП досить детально охарактеризовані та визначені індикатори стратегічних пріоритетів. Безпосереднє відношення до провадження освітньої діяльності мають напрям 1 ([Інноваційна освітня діяльність, яка відповідає європейським стандартам якості]), напрям 3 ([Інтернаціоналізація діяльності]) та напрям 5 ([Сучасна структура та інфраструктура, комфортні умови для освітньої та наукової діяльності]). Слід зазначити, що реалізації цих напрямів повністю відповідає потребам ОПП, її якісному наповненню, і підготовці висококваліфікованих фахівців – магістрів біології та біохімії.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У формуванні ОПП безпосередню участь взяли науково-педагогічні працівники різних кафедр біологічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова. До складу робочої групи ОПП 2023 р. входить також здобувач вищої освіти Сачалко В.О., яка, як стверджується у відомостях про самооцінювання, висловлювала інтереси здобувачів вищої освіти. Детальніше встановити, які пропозиції чи побажання пропонувала вона чи її товариші, під час інтерв'ю встановити не вдалося. Крім того, представники студентського самоврядування входять до складу вчених рад біологічного факультету та університету, і тому можуть брати безпосередню участь в обговоренні освітніх програм під час процедур перегляду і затвердження. Але оскільки студентські ради факультету та університету були недавно повністю переформатовані, ми не змогли отримати від їхніх представників більш детальних відомостей. Роботодавці під час інтерв'ю підтверджували високу зацікавленість у випускниках ОПП, а також їхню участь у процесах перегляду програми. Так, завідувач відділу епідеміології та профілактики основних стоматологічних захворювань дитячої стоматології та ортодонтії Інституту стоматології та щелепно-лицьової хірургії НАМН України проф. Деняга О.В, згідно витягу з протоколу №7 розширеного засідання кафедри зоології від 10.02.2022 р., запропонувала зміни стосовно оновлення переліку обов'язкових дисциплін та каталогу вибіркових дисциплін, зокрема внести дисципліну «Організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності». Академічний персонал, який отримав непоганий досвід за рахунок академічної мобільності, окремі випускники ОПП минулих років теж долучаються, за їхніми словами, до періодичного оновлення програми чи її окремих компонентів. Але це реалізується, в основному, за рахунок особистих контактів. Дієва система збору рекомендацій, їхнього аналізу та впровадження ще не сформована.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОПП та програмні результати навчання загалом визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності 091 Біологія та біохімія. З одного боку, ОПП передбачає можливість отримання студентами знань із таких класичних напрямків біології, як фізіологія, зоологія, ботаніка, мікробіологія, біохімія, генетика, вірусологія, вікова біологія, – за рахунок вибіркових компонент. З іншого боку, блок основних освітніх компонент дає змогу ознайомитися із сучасними досягненнями у галузі молекулярно-біологічних досліджень та досліджень біорізноманіття і раціонального природокористування, а також опанувати сучасні методи досліджень біологічних об'єктів. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються також ринком праці, галузевим та регіональним контекстом. Зокрема, ПР17 програми передбачає формування знань [про основні закономірності формування, кількісної оцінки та стратегії збереження біологічного різноманіття, збільшення продуктивності й стійкості природних екосистем]. Зважаючи на розміщення університету, значний акцент робиться на вивчення біологічного різноманіття прибережних та водних екосистем Чорного моря, що є важливо для науково-дослідних та природоохоронних інституцій регіону (Інституту морської біології НАН України, Дунайського біосферного заповідника тощо). Як свідчать результати зустрічей із стейкхолдерами, під час розробки ОПП і формуванні ПР

також враховані потреби і побажання Селекційно-генетичного інституту – Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення НААН України, Фізико-хімічного інституту ім. О.В. Богацького НАН України, Інституту стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України, Інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України, Інституту виноградарства і виноробства ім. В.Є. Таїрова, лабораторій біомедичного напрямку тощо. У відомостях про самооцінювання постулюється, що в ОПП чи в окремих освітніх компонентах враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Слід зазначити, що у освітньо-професійних програмах за цією спеціальністю у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Львівському національному університеті імені Івана Франка і Волинському національному університеті імені Лесі Українки, перелік яких наведено у відомостях про самооцінювання, немає блоку дисциплін педагогіко-психологічного скерування. Але це не суперечить твердженню, що у рецензованій ОПП враховані недоліки програм інших закладів вищої освіти.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Програмні результати навчання, наведені в ОПП, перевищують за кількістю прописані у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України №1458 від 21.11.2019). Перші 16 програмних результатів повністю відтворюють програмні результати Стандарту (для освітньо-професійних програм), наступні 5 є додатковими. Їхнє досягнення спрямоване на досягнення основного фокусу освітньої програми, зокрема на оволодіння інформацією про зміст та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти (ПР20) та формування вмінь планувати та проводити основні види навчальних занять, розробляти методичні матеріали, застосовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання (ПР21). Ці два додаткових програмних результати ОПП назагал відповідають ПР17 Стандарту, який передбачений додатково для освітньо-наукових програм. Забезпечуються ПР20 і ПР21 програми в основному ОК4 Педагогіка і психологія вищої школи (4 кредити) та ОК8 Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі (3,5 кредити), а також ОК15 Виробнича (асистентська) практика (6 кредитів). Виділення 13,5 кредитів для реалізації додаткових програмних результатів навчання, які не визначають кваліфікацію випускника (магістр біології та біохімії), спричиняє деяке занепокоєння у ЕГ. Але оскільки усі інші програмні результати навчання загалом реалізуються у процесі викладання інших обов'язкових освітніх компонент, то така організація має право на існування у рамках автономії університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОПП орієнтована на поглиблене вивчення живих систем різного рівня організації з врахуванням регіонального аспекту наукових досліджень, охорони, збереження, раціонального використання, біорізноманіття природних наземних та водних ресурсів півдня України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відсутність дієвої системи збору та аналізу інформації від різних груп стейкхолдерів (роботодавців, студентів, випускників, академічного персоналу) про відповідність освітніх програм їхнім запитам. Рекомендуємо до кінця навчального року створити раду роботодавців і випускників (чи аналогічну структуру), яка була б одним із ініціаторів перегляду та оновлення освітніх програм з метою їх наближення до потреб ринку праці, а також покращення матеріально-технічного забезпечення ОПП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОПП має ознаки унікальності, які зумовлені територіальним розміщенням університету, – орієнтація на вивчення живих систем від молекулярного до надорганізмових рівнів організації прибережних на водних екосистем Чорного моря. Введення до циклу обов'язкових компонент педагогічно-психологічного напрямку теж виокремлює рецензовану ОПП від аналогічних програм інших закладів України, але зменшує частку інших ОК, спрямованих на

реалізацію обов'язкових програмних результатів навчання для освітньо-професійних програм згідно Стандарту вищої освіти. Враховуючи це, ЕГ вважає за доцільне оцінити ОПП за критерієм 1 рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП відповідає вимогам Закону України Про вищу освіту та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти для освітньо-професійних програм і складає 90 кредитів ЄКТС (2700 годин), з яких 24 кредити (26,7 %) відведено на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти. Крім того, 13,5 кредитів відведено на практику (ОК14 Переддипломна практика і ОК15 Виробнича (асистентська) практика), передбачений кваліфікаційний іспит і захист кваліфікаційної роботи, що теж відповідає вимогам Стандарту.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОПП має чітку структуру, сформовану за стандартною схемою, розділена на змістовні блоки. Структурно-логічна схема демонструє зв'язок між освітніми компонентами (хоча наявні подвійні назви для деяких компонент, наприклад ОК14 Переддипломна практика у схемі означена як Науково-дослідна практика, а ОК15 Виробнича (асистентська) практика – як Асистентська практика). Чітко охарактеризовано форми атестації здобувачів вищої освіти, що відповідають Стандарту, наведено матриці відповідності освітніх компонент компетентностям та програмним результатам навчання. Навчальний план відповідає ОПП. Кількість елементів семестрового підсумкового контролю не перевищує 9-ти. Вибіркові дисципліни студенти слухають протягом 2 і 3 семестру. Заплановані програмні результати навчання забезпечуються обов'язковими дисциплінами, наявна гуманітарна складова (це, зокрема, ОК01, ОК04, ОК06, ОК07).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст рецензованої ОПП відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія та біохімія, яка визначена Стандартом вищої освіти за спеціальністю 091 «Біологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Згідно Стандарту вищої освіти об'єктом вивчення є структура, функції і процеси життєдіяльності біологічних систем різного рівня організації, закономірності протікання онто- та філогенезу і суцесійної динаміки; біорізноманіття та еволюція живих систем, їх взаємодії з навколишнім середовищем, реакції за різних умов існування; значення живих істот у біосфері, народному господарстві, охороні здоров'я. Цикл обов'язкових освітніх компонент ОПП дають змогу підготувати висококваліфікованих фахівців, які, згідно Стандарту вищої освіти за спеціальністю 091, здатні «вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері біології або у процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування законів, теорій та методів природничих наук». Крім того, за рахунок вибіркового компонент здобувачі вищої освіти можуть отримати знання із тих галузей біології, в яких їхні знання є гіршими або які потрібні для виконання їхньої майбутньої кваліфікаційної роботи чи працевлаштування. Фактично це є своєрідною спеціалізацією, що не забороняється Стандартом. У ОПП за 2023 р. згадується спеціалізація «Біологія», що на думку ЕГ є недоцільним (зайвим) і зумовлене неправильним трактуванням сучасної назви спеціальності 091 Біологія та біохімія. Таке помилкове трактування є достатньо поширеним в Україні, і суттєвої шкоди додаткове згадування спеціалізації в ОПП не має.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Важливою формою формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти за ОПП є вибір дисциплін відповідного блоку. З блоку вибіркового освітніх компонент здобувачі мають обрати 6 дисциплін по 4 кредити (сумарно на 24 кредити). Сам каталог вибіркового дисциплін, наведений ОПП за 2023 р., містить 61 позицію і представляє різні галузі сучасної біологічної науки. За рішенням Вченої ради біологічного факультету він періодично переглядається (розширюється). Групи за ОПП загалом малокомплектні. На зустрічі зі здобувачами з'ясувалося, що зазвичай група обирає одні й ті ж дисципліни, проте не виключена можливість вибору іншої дисципліни. Якщо певну дисципліну обрали менше як 8 студентів, то її вивчення може відбуватися в індивідуальному порядку. Вони мають можливість вибрати також дисципліни з інших ОПП ЗВО, але обсяг

кредитів, відведених на такі дисципліни, не має перевищувати 10 % від загальної кількості кредитів дисциплін вільного вибору. Тому прикладів реалізації цього права на рецензованій ОПП не було. Згідно з Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur.pdf>) здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня здійснюють у деканаті запис на вивчення навчальних дисциплін вільного вибору після зарахування до університету до 15 вересня. Робочі програми або/і силабуси вибіркового дисциплін представлені сайті біологічного факультету (<http://www.biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/component/sppagebuilder/98-vibirkovi-komponenti-magistri-programi>). Здобувачі задоволені порядком вибору дисциплін та запропонованим переліком. Ще одним шляхом реалізації індивідуальної траєкторії є можливість академічної мобільності, яка нормується Положенням про реалізацію права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ імені І. І. Мечникова відповідним положенням (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>). Після початку широкомасштабної війни із росією частина здобувачів ОПП скористалася своїм правом на міжнародну мобільність.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

До практичної підготовки слід віднести, перш за все, ОК14 Переддипломна практика, ОК15 Виробнича (асистентська) практика і ОК16 Кваліфікаційна робота. Важливим освітнім компонентом, що дає змогу здобувачам вищої освіти здобути компетентності, які необхідні для подальшої професійної діяльності, є ОК12 Сучасні методи дослідження біологічних об'єктів. На цю дисципліну припадає 6 кредитів (180 год), з яких 30 год – на лекційні заняття, і 30 год – на лабораторні заняття. Сприяє практичній підготовці здобувачів достатня матеріально-технічна база, описана у відповідному критерії, та досвідчений науково-академічний персонал. Практична підготовка може також реалізуватися на базі закладів-партнерів та у період академічної мобільності. Здобувачі освіти під час зустрічі повідомили, що задоволені рівнем практичної підготовки і, водночас, не проти розширити практичну підготовку. Водночас, ЕГ звертає увагу, що випускникам ОПП присвоюється освітня кваліфікація магістра біології та біохімії, а не викладача. Тому ОК15 Виробнича (асистентська) практика можна було б змістовно замінити на дійсно виробничу практику, яку здобувачі проходили б у закладах науково-дослідного, медико-біологічного чи природоохоронного напрямку.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

За результатами зустрічі зі здобувачами освітньої програми ЕГ переконалася, що вони добре володіють навичками спілкування та уміють надавати аргументовані відповіді. Формування елементів навичок soft skills (уміння спілкуватися, працювати з джерелами інформації, оприлюднювати отримані під час досліджень дані тощо) передбачено багатьма освітніми компонентами ОПП. Особливий акцент щодо соціальних навичок робиться на ОК1 Філософські проблеми сучасного природознавства, ОК3 Організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, ОК4 Педагогіка і психологія вищої школи, ОК6 Ділова іноземна мова, ОК8 Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі і, особливо, ОК7 Психологія управління та конфліктологія.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Стандарт та Проект професійного стандарту вищої освіти для другого рівня за спеціальністю 091 Біологія та біохімія відсутній. Згідно з прописаною в ОПП придатністю до працевлаштування, випускники можуть працювати на посадах у таких галузях економіки і науки та виконувати зазначені професійні роботи відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010 та/або International Standart Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): 2211 Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій 2211.1 Наукові співробітники (біологія, ботаніка, зоологія та ін.) 2211.2 Біологи, ботаніки, зоологи та професіонали споріднених професій 2212.1 Наукові співробітники, фізіологія. 2212.2 фізіологи 2310.2 Викладач закладу вищої освіти (вищого навчального закладу) 2310.2 Асистент

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Загальний обсяг нормативних і вибіркового компонент становить 90 кредитів або 2700 год (на 1 кредит – 30 год). По семестрах вони розподілені нерівномірно: 26,5 кредитів у I семестрі, 35 кредитів у II семестрі і 28,5 кредитів у III семестрі. На нормативну частину припадає 66 кредитів, що є достатньо для опанування запланованих програмних результатів навчання. У відсотковому значенні це є суттєво більше мінімальної межі (35 % обсягу освітньої програми), що має бути спрямовано для здобуття загальних та фахових компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти. На практику (якщо враховувати підготовку кваліфікаційної роботи) відведено 20 % обсягу ОПП, що теж відповідає

вимогам Стандарту. Обсяг нормативних дисциплін – 3–7,5 кредитів, усіх вибіркових – 4 кредити. Під час зустрічі зі здобувачами ОПП ми переконалися, що вони задоволені організацією освітнього процесу і розподілом аудиторних годин та годин самостійної роботи. ЕГ вважає, що обсяг освітніх компонентів ОПП відповідає чинним нормативним документам.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за рецензованою ОПП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Позитивними практиками ОПП є збалансованість окремих компонент, спрямованих на теоретичну і практичну підготовку здобувачів вищої освіти, та значний каталог вибіркових дисциплін, що повністю забезпечу освітні потреби здобувачів, які спеціалізуються у різних галузях біології.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Нерівномірний розподіл кредитів за семестрами: 26,5 кредитів у I семестрі, 35 кредитів у II семестрі і 28,5 кредитів у III семестрі. Рекомендуємо у навчальному плані на наступний навчальний рік змінити розподіл кредитів по семестрах.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОПП належним чином структурована, її обсяг та обсяг окремих груп освітніх компонентів відповідають вимогам законодавства та Стандарту вищої освіти, реалістично відбивають фактичне навантаження здобувачів; зміст дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, повністю відповідає предметній області спеціальності 091 Біологія та біохімія, передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, навичок soft skills. Отже, ЕГ пропонує оцінити ОПП за Критерієм 2 рівнем B.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ЗВО на рецензовану ОПП у 2023 р. розміщені на офіційній сторінці (<http://vstup.onu.edu.ua/vstupna-kampaniia/pravya-priyomu-do-onu>), вони є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Для зручності на сторінці виокремлено інформацію для вступників до магістратури (<http://vstup.onu.edu.ua/vstupna-kampaniia/mahistratura>, <http://vstup.onu.edu.ua/fakultet/biologichni/091-biolohiia>). ЕГ з'ясувала, що абітурієнти користувались інформацією для вступу на ОПП, розміщеною на сайті.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час зустрічей з гарантом та здобувачами ЕГ переконалась, що абітурієнтами є випускники першого (бакалаврського) рівня вищої освіти цього ж ЗВО у 2023 р., які відзначають зацікавленість у продовженні навчання саме на цій ОПП. Відповідно до Правил прийому до ЗВО у 2023 р. приймались особи, які склали ЄВІ та іспит за

фахом, який враховує особливості вступу на ОПП. У програмі вступного іспиту з біології (http://vstup.onu.edu.ua/storage/files/vstupna_kompaniya/programy_rozklad_vstup_ispytiv/program_magistr/prog_vstup_091_biologiya_na_bazi_nkr6_nkr7_2023.pdf) для абітурієнтів на основі НРК 6 або НРК 7 враховано особливості ОПП. Програма ступного іспиту не відрізняється для вступників з освітою зі спорідненої спеціальності чи з інших спеціальностей. У відомостях про самооцінювання зазначено, що для таких осіб проводиться додаткова усна співбесіда, але інформація про неї відсутня на сайті програм співбесід (<http://vstup.onu.edu.ua/vstupna-kampaniia/prohramy-spivbesid>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, урегульовані у чинній редакції Положення про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності у ЗВО (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Polozhennya-kredity.pdf>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ЗВО (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>). У відомостях про самооцінювання наведено приклади визнання результатів, здобутих в інших ЗВО: у 2019 для Бродяженко Т. (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/biology/mizhnarodne-spivrobotnytstvo>), у 2020 – для Охримович О. (<http://erasmus.onu.edu.ua/uk/vidguki-uchasnikiv/469-okhrimovich-oksana-universitet-umeo>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У відомостях про самооцінювання стверджується, що за час дії ОПП відсутні випадки визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. У ЗВО розроблене Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>). Під час інтерв'ю ЕГ переконалась, що викладачі інформують здобувачів про можливість проходження курсів на платформах дистанційних навчальних курсів, але подібна оновлена інформація відсутня на сайті біологічного факультету. Але констатуємо, що здобувачі мало поінформовані про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах освіти, не тільки урегульовані нормативними документами в університеті, але наявна практика застосування цих правил серед здобувачів вищої освіти на ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутня програма додаткової співбесіди для абітурієнтів із інших спеціальностей. Рекомендуємо до початку вступної компанії 2024 р. розробити і розмістити на офіційному сайті програму співбесіди. Здобувачі вищої освіти недостатньо проінформовані про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендуємо до кінця навчального року проінформувати студентів (розміщення матеріалів на сайті, роз'яснення на зустрічах із здобувачами тощо) щодо можливості проходження заходів неформальної освіти поза межами ЗВО. Отримання навичок з визнання результатів неформальної освіти сприятиме їхньому подальшому працевлаштуванню і продовженню безперервного професійного розвитку на післядипломному етапі.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

За підкритеріями 3.1 і 3.3 ОПП повністю відповідає чинним вимогам, а за підкритеріями 3.2 і 3.4 – частково відповідає, оскільки відсутня програма передбаченої додаткової співбесіди для абітурієнтів із інших спеціальностей, а здобувачі недостатньо поінформовані про правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, хоча сама можливість отримання такої освіти передбачене відповідним положенням в університеті. виправити виявлені недоліки нескладно, тому за Критерієм 3 ОПП відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми викладання і навчання на ОПП забезпечують досягнення заявлених цілей та ПРН. Організація освітнього процесу в ЗВО регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf), яке визначає такі форми освітнього процесу: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, заходи контролю. Методи, форми навчання і контрольні заходи наведені в робочих програмах до ОК (<http://biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/spetsialnosti/spetsialnist-091/ii-riven-vo-mahistr/osvitnya-prohrama-091mag-bio/179-091-ok-mahistry-biolohiia-2023?layout=edit>, ОП БІОЛОГІЯ). Студентоцентрований підхід регламентований статутом ЗВО (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>), через підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. Реалізація студентоцентрованого підходу здійснюється можливістю вільного вибору ВК (Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін, <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur.pdf>; <http://www.biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/component/sppagebuilder/98-vibirkovi-komponenti-magistriprogrami>), правом на ВО особам з особливими освітніми потребами (Положення про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним навчальним графіком, https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Polojenia_proonu_indgrafik_28_12_2022.pdf). Рівень задоволеності стейкхолдерів реалізацією ОПП є, загалом, високий та визначається у вигляді періодичного моніторингу (результати опитування додані до акредитаційної справи). В ході бесід з фокус-групами здобувачів підтвердилася їхня участь в анкетуваннях, що стосується задоволення рівнем викладання на ОПП. Академічна свобода викладання ОК виражена через можливість впровадження в навчальний процес НПП авторських ВК, форм та методів навчання, контрольних заходів, що відображено в робочих програмах і змістовне наповнення яких реалізовано на принципах свободи та творчої співпраці (норма закріплена у Статуті ОНУ, <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>). В умовах дистанційного навчання для досягнення ПРН, НПП використовують різні інтернет платформи за власним бажанням (Zoom, Google met, Socratic, Kahoot тощо), що підтвердилося вході бесід з фокус групами НПП та здобувачами. ОПП передбачає самостійну творчу діяльність здобувачів ВО, яка ґрунтується на принципах свободи творчості завдяки використанню проблемного, частково-пошукового та дослідницького методів навчання, а також на принципі свободи вибору, у тому числі в контексті визначення тематики наукового дослідження. В ході бесіди з фокус-групами НПП та студентами підтвердилося, що здобувачі можуть вільно обирати тематику наукових досліджень та ВК.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація для всіх учасників освітнього процесу, що стосується змісту, результатів навчання, критеріїв оцінювання ОК, наведені в робочих програмах або силабусах, які розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО (<http://biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/spetsialnosti/spetsialnist-091/ii-riven-vo-mahistr/osvitnya-prohrama-091mag-bio/179-091-ok-mahistry-biolohiia-2023?layout=edit>, ОП БІОЛОГІЯ). Розклади занять, консультацій, сесій та можливі зміни у них розміщуються на стендах ЗВО і на веб-сторінці (<http://biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/component/sppagebuilder/126-podiji>) у вкладці «Студенту» (до прикладу, графік сесії – не пізніше ніж за 10 днів до її початку). НПП консультують здобувачів ВО, як під час навчально-виховного процесу, так і через електронне листування, що підтвердилося в ході бесіди з фокус-групами НПП та здобувачів. Оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Нормативним документом, що регламентує поєднання навчання і дослідження при реалізації ОПП, є статут ЗВО (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>). Підготовка здобувачів ВО за ОПП спрямована на формування здатності проводити наукові дослідження. У Положенні про організацію освітнього процесу в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-orgosvit-process_2022.pdf) кваліфікаційна робота визначається як складова частина атестації здобувача освітнього рівня магістра і передбачає розширення знань здобувача та набуття досвіду їх застосування для вирішення певної наукової проблеми. Здобувачі обирають тему для наукових досліджень, результати яких публікують (наукові статті та програма конференції за участі здобувачів доєднано до справи) та оформлюють у вигляді кваліфікаційної роботи. Здобувачі, що навчаються за ОПП, залучаються до виконання науково-дослідних тем кафедр, мають можливість публікації статей в наукових журналах (<http://visbio.onu.edu.ua/>) і тез у матеріалах конференцій, регулярно доповідають на звітних наукових конференціях біологічного факультету (<https://drive.google.com/file/d/1aW4CN6j9yt6ttlHdsZVsMbMzpn419IUh/view>). Здобувачі, що навчаються за ОПП, також мають можливість брати участь у науково-дослідній роботі кафедр (додаткові відомості додані до справи) та під час академічної мобільності за програмою Erasmus+ (<http://onu.edu.ua/uk/erasmus>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст ОК оновлюється відповідно до наукових досліджень НПП та сучасних надбань передових світових практик у галузі біології. Зміни до ОК обговорюються на засіданнях кафедр, НМК, згідно Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process.pdf>) та Положення про освітні програми в ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-osvitprog2020.pdf>; витяги з засідань кафедр додано до справи). Зміст ОК доповнюється і оновлюється викладачами за результатами участі у науково-практичних конференціях, семінарах, проходження підвищення кваліфікації/стажування тощо. Зокрема, доц. Галкіним М.Б. було оновлено дисципліну «Біоплівки» за результатами стажування в університеті м. Брайтон (Великобританія). Проведення щорічних міжнародних літніх шкіл (<http://biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/component/sppagebuilder/126-podiji>), зокрема в online-форматі за участю зарубіжних фахівців сприяє збагаченню методичного арсеналу викладачів, що втілюється у введенні відповідних видів діяльності у навчання за окремими ОК: доц. Мерліч А.Г. оновив окремі розділи дисципліни «Сучасні методи дослідження біологічних об'єктів». В ході аналізу робочих програм/силабусів ВК ЕГ встановлено подекуди наведення в списку рекомендованих джерел на російськомовну літературу, російські інтернет-джерела (ВК4, ВК6, ВК7, ВК8, ВК15, ВК16, ВК22, ВК28).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчально-науковий процес на ОПП пов'язаний з інтернаціоналізацією діяльності Університету унормовано Стратегічними пріоритетами розвитку ОНУ (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>), який передбачає вдосконалення і поглиблення інтеграції в міжнародний освітній простір. ЗВО є активним учасником проектів та програми академічної мобільності Erasmus+ (<http://onu.edu.ua/uk/erasmus>). За програмою академічної мобільності Erasmus+ у 2023 р. доценти Васильєва Н.Ю., Зінченко О.Ю., Русакова М.Ю. взяли участь у педагогічному стажуванні на базі Університету Умео (Швеція). У 2023 р. доц. Зінченко О.Ю. пройшла стажування у Ряшівському університеті (Польща) та на базі Католицького університету Валенсії (Іспанія). Доц. Васильєва Н.Ю. та Зінченко О.Ю. у 2022 р. пройшли науково-педагогічне стажування на базі Кільського університету (Німеччина). Доц. Зінченко О.Ю. є науковим керівником робочої групи з реалізації міжнародного проекту №823854 INNOVA4TV (Marie Skłodowska-Curie Actions-Horizon 2020), контактною особою проектів «High Five» і «High Five Reloaded» з інтернаціоналізації освіти від ОНУ (2019-2020, 2021-2022), представником ОНУ з питань наукового співробітництва в науковій раді EUCONEXUS. Додаткова інформація, щодо інтернаціоналізації навчально-наукової діяльності додано до звіту.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Забезпечення освітнього процесу здійснюється як класичними формами (лекція, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації), так і з використанням сучасних різноманітних дистанційних технологій (Zoom, Google met, Socratic, Kahoot тощо). Здобувачі для досягнення ПРН поєднують навчання та дослідження, шляхом виконання наукових кваліфікаційних робіт, їхні результати наукових досліджень систематично публікуються (зокрема у віснику ОНУ, серія Біологія) та представляють їх на наукових форумах різних рівнів. На належному рівні здійснюється інтернаціоналізація навчально-наукової діяльності НПП, що беруть участь у реалізації ОПП (за програмою Erasmus+ НПП проходили стажування у ЗВО Швеції, Польщі, Німеччини, Іспанії).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендуємо до завершення 2023–24 н.р. залучити здобувачів, що навчаються на ОПП, до виконання грантових, держбюджетних програм та проєктів, реалізація яких здійснюється в ОНУ; вилучити посилання на російськомовні джерела із списку рекомендованої літератури у робочих програмах/силабусах.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Експертною групою встановлена практично повна відповідність вимогам за всіма підкритеріями. Виявлені недоліки, що стосуються необхідності залучення здобувачів до виконання наукових проєктів ЗВО та спорадичної наявності посилання на російськомовні джерела в робочих програмах/силабусах до ОК, загалом, не впливають на якість підготовки здобувачів, що навчаються на ОПП, та можуть бути оперативним усунутими. Тому за Критерієм 4 ОПП відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Нормативними документами, що регламентують оцінювання НПП досягнення здобувачами ПРН, унормовують форми контрольних заходів та критерії оцінювання в ЗВО, є: Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf); Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ВО ОНУ (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf); Положення про ректорський контроль рівня знань здобувачів ВО (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_rektorskyi_kontrol_znan_2022.pdf); Положення про проведення контрольних заходів із використанням технологій дистанційного навчання (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_kontrolnih_zahodiv_dyst_navchannya_2022.pdf). Згідно з нормативними документами застосовують поточний, періодичний та підсумковий форми контролю. Поточний контроль здійснюється у вигляді усного/письмового опитування, виконання тестових завдань, лабораторного звіту, презентації, розв'язання завдань. Періодичний контроль проводиться за підсумками змістового модулю у формі письмових контрольних робіт із завданнями різних типів. Форми заходів контролю обов'язково містять завдання для активізації самостійної роботи та творчого підходу до вирішення завдань, через створення студентами медійних продуктів, проведення лекційних та практичних занять. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту або заліку. Оцінювання результатів практик відбувається шляхом захисту звітів практик, результатів виконання кваліфікаційної роботи – публічного захисту. Аспекти організації навчання здобувачів за ОК визначено та представлено у відповідних РП (<http://www.biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/spetsialnosti/spetsialnist-091/ii-riven-vo-mahistr/osvitnya-prohrama-091mag-bio>). Кожна РП містить методи контролю, питання для підсумкового контролю, критерії та шкалу оцінювання (національну, ECTS), розподіл балів за змістовими модулями. На початку викладання ОК НПП повідомляють інформацію про розміщення РП (силабус), критерії оцінювання, методи, форми контролю та розподіл балів за певними видами робіт. Після кожного контрольного заходу викладач інформує студентів про кількість отриманих ними балів, а після завершення вивчення навчальної дисципліни – про підсумкову оцінку. Графік атестації здобувачів ВО формується заздалегідь та оприлюднюється на сайті біологічного факультету. У ході бесід здобувачі підтвердили, що вчасно отримують інформацію про особливості ОК та поточний рейтинг рівня знань.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів ВО за ОПП здійснюється відповідно до вимог Стандарту вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/091-Biolohiya-1.pdf>) – у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та кваліфікаційного іспиту. Методичні вказівки щодо підготовки та захисту кваліфікаційних робіт здобувачів ВО біологічного факультету (<https://drive.google.com/file/d/1YnG4Ayx4->

aV1N9eWsg2wqt1rGd2SNeJ/view) розроблені відповідно до Положення про порядок створення та організації роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/dek/exam-komiss_2022.pdf). Захищені дипломні кваліфікаційні роботи розміщуються в Інституційному репозитарії ОНУ ім. І. Мечникова (<http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/16839>). Програма кваліфікаційного іспиту розміщена на сторінці факультету (<https://drive.google.com/file/d/1xp-rLP8QkhWHRNLFJGe-09oerV3hTamz/view>) та є у вільному доступі.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативними документами щодо проведення контрольних заходів, а також їх повторне проходження є такі положення: Про організацію освітнього процесу в ОНУ ім. І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf), Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ВО ОНУ ім. І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf), Про проведення контрольних заходів із використанням технологій дистанційного навчання (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_kontrolnih_zahodiv_dyst_navchannya_2022.pdf); Про ректорський контроль рівня знань здобувачів ВО (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_rektorski_kontrol_znan_2022.pdf). У робочих програмах ОК зазначені процедури проведення контрольних заходів. Доступність даних документів забезпечується розміщенням їх на офіційному сайті ЗВО. Об'єктивність екзаменаторів, процеси запобігання та врегулювання конфлікту інтересів унормовані документами: Статут Університету (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>), Положення про політику та порядок врегулювання конфліктних ситуацій в ОНУ ім. І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-regulirovanie-kofliktov.pdf>), Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>), Положенням про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів ВО ОНУ ім. І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf). В ході оцінювання використовуються засоби дистанційного контролю знань здобувачів (зокрема система поточного тестування здобувачів Sphinx та генератор випадкових чисел для формування білетів при складанні підсумкового контролю відповідно за допомогою Zoom). У випадку надходження скарг від здобувачів ВО щодо необ'єктивності оцінювання, створюється апеляційна комісія у складі заступника декана з навчальної роботи, завідувача кафедри, викладача, що є фахівцем з відповідної ОК, та представника студентського самоврядування. Здобувач має право повторного складання семестрового контролю у випадках отримання незадовільних оцінок та порушення процедури оцінювання. Здобувач, який не погоджується з виставленою оцінкою, або у разі виникнення конфліктної ситуації під час процедури проведення підсумкового контролю має право особисто звернутися з письмовою заявою (апеляцією) до декана (заступника декана) не пізніше наступного робочого дня після проведення іспиту або оголошення результатів підсумкового оцінювання. В ході бесід зі здобувачами, підтвердилася їхня поінформованість з вищенаведеним порядком оскарження.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Нормативними документами, що забезпечують дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ОНУ, є: Кодекс академічної доброчесності (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>) та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf). На веб-сайті ОНУ розміщена електронна скринька довіри ЗВО (<http://onu.edu.ua/uk/infostud/suggestbox>). Здобувачі освіти вчасно ознайомлені з правилами дотримання академічної доброчесності, що використовуються в ході навчання, процедурою контролю за їх виконанням та наслідками порушення, що підтвердилося під час бесід з фокус-групами здобувачів та НПП. Для запобігання порушенням правил академічної доброчесності в ЗВО використовують індивідуальні завдання, проведення контролю результатів навчання з використанням, переважно, самостійних форм роботи зі здобувачами з кожної ОК. Перевіркою наукових кваліфікаційних робіт займається сектор моніторингу плагіату. Для перевірки використовують ліцензоване програмне забезпечення системи Unicheck (<http://lib.onu.edu.ua/proverka-na-plagiat/>), що здійснюється на сайті Наукової бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова. За високі навчальні досягнення та сумлінне дотримання норм доброчесності здобувачі можуть бути заохочені. ОНУ є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic IQ Initiative), у рамках якого НПП і здобувачі освіти взяли участь в опитуванні (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentr-zabezpechennia-iaakosti-osvity>). Питання дотримання академічної доброчесності обговорюються в межах ОК. Процедури реагування ОНУ на порушення академічної доброчесності здобувачів ВО та НПП прописані в розділі 6 Кодексу академічної

добросовісності учасників освітнього процесу ОНУ ім. І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobroshesnost.pdf>) та п. 2.6.-2.9 Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ ім. І.І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf). На факультеті функціонує комісія з академічної добросовісності, головою якої є декан факультету, до складу входять представники кафедр, профспілкового комітету, органів студентського самоврядування (<https://drive.google.com/file/d/1rwwRqN5XlNmQrsumb5rjAgceZ5txmVC/view>). За порушення академічної добросовісності здобувачі можуть бути притягнені до академічної відповідальності. Рекомендуємо працівникам Наукової бібліотеки та співробітникам спеціалізованого сектору моніторингу плагіату протягом 2023-24 н.р. активізувати висвітлення на веб-сайті заходів з популяризації академічної добросовісності серед ЗО та НПП у вигляді семінарів, круглих столів тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Загалом за Критерієм 5 ОПП відповідає чинним вимогам. Як позитивну практику ЕГ виокремлює використання системи поточного тестування здобувачів Sphinx та генератор випадкових чисел для формування білетів при дистанційному складанні підсумкового контролю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Працівникам Наукової бібліотеки та співробітникам спеціалізованого сектору моніторингу плагіату до завершення 2023–24 н.р. активізувати висвітлення на веб-сайті заходів з популяризації академічної добросовісності серед ЗО та НПП у вигляді семінарів, круглих столів тощо.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Виявлені неточності є несуттєвими і такими, що можуть бути оперативно усунути. ЕГ дійшла висновку, що за критерієм 5 ОПП відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Провівши аналіз інформації, наведеної у відомостях про самооцінювання, та з'ясованої внаслідок проведених бесід з НПП, представниками сервісних підрозділів та даних, доданих до справи, ЕГ відмічає, що викладання ОК за ОПП «Біологія» забезпечують 16 НПП. Згідно таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів ОП» відомостей про самооцінювання реалізацію освітнього процесу здійснюють 4 (25%) чоловіків та 12 (75%) жінок; 10 (63%) – кандидатів наук та 6 (37%) – докторів наук; без вченого звання 2 НПП (12%), атестат доцента мають 10 НПП (63%), професора – 4 (25%); за основним місцем роботи працюють 15 НПП (94%), за сумісництвом 1 (6%). Відмічаємо, що професійна кваліфікація НПП, які залучені до викладання на ОПП в повній мірі забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. НПП, що забезпечують реалізацію ОПП відповідають пунктам 36–38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, мають відповідну базову освіту, наукові ступені, вчені звання за спеціальностями, публікації, які є обов'язковими для реалізації програми (додаткові відомості наведені в додатку 2 форми самооцінювання).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Нормативними документами, що регламентують процедури добору НПП, є: Закон України Про освіту, Закон України Про вищу освіту, Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, Статут ОНУ та Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ОНУ імені І. І. Мечникова та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_konkursnogo_vidboru_nauk-ped-racivnykiv_2022.pdf). Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, законності, рівності прав членів експертно-кваліфікаційної комісії, незалежності, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад НПП. Конкурс на заміщення посад НПП оголошується наказом ректора університету. Терміни та умови проведення конкурсу публікуються на сайті університету. Відповідність вимогам кандидатів на вакантні посади та попередній розгляд документів здійснюється конкурсною комісією ОНУ ім. І.І. Мечникова.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО забезпечує можливість активного залучення роботодавців до здійснення освітньої діяльності з урахуванням рівня їх професіоналізму та відповідно до цілей. Роботодавці залучені до розроблення/оновлення ОПП, забезпечення практичної підготовки студентів. Зокрема, науково-дослідна практика проводиться на базах кафедр біологічного факультету та на базах установ, де ОНУ працює на умовах угод про наукову співпрацю (Український науково-дослідний протичумний інститут ім. І. І. Мечникова, Інститут морської біології НАН України; Гідробіологічна станція ОНУ ім. І.І. Мечникова; Селекційно-генетичний інститут – національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Фізико-хімічний інститут імені А.В. Богатського; Український центр екології моря, Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова). Бесіди з фокус-групами здобувачів та роботодавців підтверджують участь останніх у реалізації освітнього процесу на акредитованій ОПП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Професіоналі-практики і роботодавці залучені до аудиторних занять в ході реалізації освітнього процесу на ОПП. Зокрема, проф. Макаренко О.А. має досвід роботи в лабораторії біохімії Інституту стоматології та щелепно-лицевої хірургії НАМН України (забезпечує викладання ВК14, ВК16), доц. Назарчук Ю.С. – фахівець з садово-паркового господарства і співвласник ООО Гарден Лаб (ВК 21), доц. Радіонов Д.Б. – вчитель-методист (ВК10, ВК12, ВК 58), доц. Задерей Н.С. – методист Центру STEM-освіти Одеської області (ВК50). Бесіда зі здобувачами підтвердила їх позитивне ставлення до залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу, оскільки це дає можливість отримати конкретні практичні поради, що сприяє розвитку фахових й загальних компетентностей. Також до викладання з гостьовими лекціями активно залучаються професіоналі-практики та роботодавці на основі запрошень і проведення аудиторних занять на різну професійну тематику (додаткові відомості долучені до справи). ЕГ рекомендує протягом 2023–24 н.р. активізувати висвітлення заходів, що стосуються залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців у реалізації освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Нормативним документом, що регулює професійний розвиток викладачів, є Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і НПП (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/dek/poloz-pidvishennya-kvalifikatsii_12112020.pdf). Університет визначає необхідний рівень кваліфікації НПП при оголошенні конкурсу на посаду і встановлює в контрактах завдання щодо професійного зростання. ОНУ стимулює розвиток НПП, здійснюючи оцінювання професійної компетентності та якості викладання (відкриті заняття, взаємовідвідування, опитування здобувачів ВО щодо якості викладання); заохочує наукову та інноваційну діяльність (включаючи матеріальне заохочення); створює умови для підвищення кваліфікації. НПП мають можливість професійного розвитку за рахунок реалізації права на академічну мобільність. Зокрема, доц. Зінченко О.Ю. пройшла стажування в Університеті Умео (Швеція), Католицькому університеті Валенсії (Іспанія), Кільському університеті (Німеччина), доц. Васильєва Н.Ю. та Русакова М.Ю. – в Університеті Умео (Швеція), доц. Алексеева Т.Г. – у Сілезькому університеті (м. Катовіце, Польща); доц. Задерей Н.С. – у Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені К.Д. Ушинського. Два роки поспіль в рамках Літньої школи проводиться методичний семінар для викладачів з використання онлайн-інструментів для підвищення ефективності викладання природничих дисциплін в умовах війни. В ОНУ створені можливості для оволодіння англійською мовою (Центр мовної підготовки та мовної сертифікації, <https://onu.edu.ua/uk/structure/filials/kursy-tsentr-movnoi-pidhotovky-ta-movnoi-sertyfikatsii>). Мають сертифікати В2 О.Ф. Делі, О.Ю. Зінченко, Н.В. Нагорна, В.В. Пеню, С.Я. Підгорна, І.Л. Рижко, К.Й. Черничко, Н.Ю. Васильєва. ОНУ сприяє професійному розвитку викладачів ОПП шляхом участі їх у Сертифікатних програмах (<https://onu.edu.ua/uk/sertyfikatni-prohramy>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання викладацької майстерності НПП, що залучені до реалізації ОПП «Біологія», унормовані Положенням про матеріальне заохочення співробітників ОНУ, згідно з яким встановлюється надбавка за високі досягнення в праці у розмірі до 50% посадового окладу (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/kd2020.pdf>), разове преміювання та за особливі успіхи у вирішенні сучасних наукових проблем на світовому рівні і знання іноземної мови, викладачам може встановлюватися надбавка до заробітної плати (п. 5.12 Статуту ОНУ, <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>). За результатами досягнень у освітньо-науковій діяльності передбачена система заохочень НПП як матеріального, так і нематеріального характеру, сприяння їх науково-педагогічному кар'єрному зростанню (проведення досліджень та публікація їх результатів у фахових виданнях, здобуття наукових ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах за кордоном, науково-педагогічне стажування в країні та за кордоном); допомога у виданні наукових монографій і статей, навчальних підручників і посібників, методичних рекомендацій. Механізми нематеріального заохочення НПП передбачають також відзначення державними та урядовими нагородами, грамотами, подяками центральних і місцевих органів виконавчої влади, адміністрації університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Представники роботодавців залучені в реалізації освітнього процесу як НПП – забезпечують реалізацію обов'язкових та вибіркових компонент, зокрема проф. Макаренко О.А., доц. Назарчук Ю.С., доц. Радіонов Д.Б. і інші, а також приймають участь у реалізації ОПП як керівники баз практик. ЗВО стимулює підвищення викладацької майстерності та професійний розвиток НПП на належному рівні через проведення літніх шкіл і за допомогою Центру мовної підготовки та мовної сертифікації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Хоча професіонали-практики та роботодавці активно залучаються до викладання з гостьовими лекціями, такі заходи не висвітлюються на офіційному сайті. Рекомендація: до кінця 2023–24 н.р. оприлюднити заходи, що стосуються залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців у реалізації освітнього процесу ОПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За усіма підкритеріями ОПП відповідає поставленим кваліфікаційним вимогам. Виявлені недоліки за Критерієм 6 суттєво не впливають на оцінку і можуть бути оперативно усунені.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ в режимі онлайн-екскурсії мала змогу пересвідчитися, що підготовка здобувачів аналізованої ОПП достатньою мірою забезпечується матеріально-технічною базою ОНУ імені І.І. Мечникова. Матеріальна база університету включає 9 навчальних корпусів, Наукову бібліотеку, Ботанічний сад, Гідробіологічну станцію, Віварій, Студентське містечко (9 гуртожитків), спортивно-оздоровчий табір «Чорноморка», стадіон, Центр культури та дозвілля студентів, їдальні, медичний пункт, Палеонтологічний музей, Зоологічний музей, Колекція морських мікроорганізмів, Навчальну лабораторію інформаційних технологій та фізико-хімічних методів, Навчальну мікробіологічну лабораторію тощо. У навчальному процесі на біологічному факультеті задіяні два просторих комп'ютерні класи, обладнані мультимедіа аудиторії. Навчальні та наукові лабораторії кафедр, залучених до реалізації ОПП, обладнані сучасним науковим обладнанням (спектрофотометр SmartSpecPlus (BioRad, США), хроматографічна система низького тиску BioLogic LP (BioRad, США), хроматографічна система середнього тиску BioLogic D40Flow (BioRad, США), газовий хроматограф Agilent 7890A з інжектором Split/Splitless і

полум'яноіонізаційним детектором (Agilent Technologies, США), рідинний хроматограф Agilent 1260Infinity II, з діодно-матричним детектором (Agilent, США), CO₂ інкубатор клітин CCL-050T-8 (ESCO, Сінгапур), кабінет біологічної безпеки II класу Streamline SC2-4S1 (ESCO, Сінгапур), спектрофлуориметр Perkin Elmer FL6500 (Perkin Elmer, США), спектрофотометр ультрафіолетової та видимої областей UV5 Nano Excellence для роботи з мікрооб'ємами (Mettler Toledo, США), лабораторна центрифуга Сігма 3K309 (Sigma, Німеччина), мікроскоп Carl Zeiss Primo Star, з колірною цифровою камерою Digital Microscopy Camera AxioCam 105 та ПЗ (Carl Zeiss, Німеччина), мікроскоп Zeiss Microscope Axio Scope.A1 HAL100, з Microscope Camera AxioCam 503 color (Carl Zeiss, Німеччина), ферментер BioFlo 310 (New Brunswick, UK), термошейкер-інкубатор Innova 40R (New Brunswick Scientific, США) тощо). Наукова бібліотека (<http://lib.onu.edu.ua>) має сучасні зали та надає доступ до наукометричних баз Web of Science, Scopus, East View, EBSCOhost, ScienceDirect, має власний репозитарій, де зберігаються копії кваліфікаційних робіт здобувачів. Фінансування освітнього процесу здобувачів вищої освіти у ОНУ за ОПП відбувається за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб. Ці ресурси повною мірою забезпечують досягнення цілей ОПП та програмних результатів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, зокрема послуги бібліотеки, доступ до аудиторій, навчальних і наукових лабораторій, стадіону, актової зали, мережі Інтернет, використання програмного забезпечення тощо здійснюється на безоплатній основі. Інформацію було підтверджено під час інтерв'ювання. Безоплатним є доступ здобувачів та навчально-педагогічного персоналу до провідних світових наукометричних баз, що забезпечується Науковою бібліотекою. Здобувачі мають доступ до комп'ютерних класів з програмним забезпеченням, наявні лекційні та комп'ютеризовані мультимедійні аудиторії. Безоплатним є доступ викладачів та здобувачів вищої освіти і до наукового обладнання для наукової діяльності.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище задовольняє освітні потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. Під час огляду матеріально-технічного забезпечення було підтверджено підтримання в належному стані приміщень закладу. В ОНУ дотримуються санітарно-гігієнічних вимог, вимог охорони праці, пожежної безпеки. У відомостях про самооцінювання зазначено також, що щорічно перед початком, а також протягом навчального року в ОНУ здійснюється оцінка технічного стану обладнання навчальних приміщень; здійснюється систематична оцінка умов праці та навчання; проводиться профілактична робота щодо запобігання травматизму серед здобувачів під час освітнього процесу. Усі здобувачі кожного року проходять інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Під час інтерв'ю було підтверджено, що ефективно працює Психологічна служба ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/infostud/psy-service>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів здійснюється гарантом ОПП та викладачами кафедр. Зокрема, освітня підтримка здійснюється викладачами як безпосередньо під час занять, так і з використанням сучасних інформаційних технологій – новин ОНУ на сайті <http://onu.edu.ua>, телеграм-каналу https://t.me/Mechnikov_info, сторінки в соцмережах <https://www.facebook.com/BiologicalFacultyONU>, https://t.me/biology_onu, [@biology_onu](https://www.instagram.com/biology_onu) в Instagram. Викладачі також використовують Zoom, Skype, Google Meet, Google Classroom тощо, що було підтверджено під час зустрічі з фокус-групами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На сьогодні на ОПП немає здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Хоча, як стверджується у відомостях про самооцінювання, науково-педагогічний персонал готовий надати цій категорії здобувачів освітні послуги у повному об'ємі. Вони мають повний доступ до навчальних приміщень та лабораторій першого поверху навчального корпусу біологічного факультету і не потребуватимуть спеціального пандуса. У цих приміщеннях можна проводити повноцінну підготовку здобувачів із особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Згідно Положення про політику та урегулювання конфліктних ситуацій у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-regulirovanie-kofliktov.pdf>) в університеті діє комісія із урегулювання всіх форм конфліктних ситуацій. Її очолює проректор із науково-педагогічної роботи, а до складу входять представники Студентської ради. У самому Положенні досить детально описані процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Прийнята також в університеті Антикоруційна програма Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). В університеті постійно діє телефон довіри та електронна скринька довіри (dovira@onu.edu.ua), інформація про які розміщена на сайті (<http://onu.edu.ua/uk/infostud/suggestbox/>). Здобувачі можуть звернутися із скаргами до Студентського відділу (<http://onu.edu.ua/uk/infostud/selfgov>) чи Профспілкової організації студентів (<http://studprofkom.onu.edu.ua/>). Під час інтерв'ю було підтверджено, що жодних випадків дискримінації (за будь-якою ознакою) або проявів сексуального домагання зафіксовано не було. Тим не менше, у ЕГ склалося враження, що здобувачі вищої освіти не зовсім орієнтуються у процедурах вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база ОНУ імені І.І. Мечникова, залучена до реалізації ОПП, є достатньою (і необхідною умовою) для досягнення здобувачами ПРН. За рахунок міжнародної співпраці, наукових проєктів та грантів вона поповнюється сучасним науковим обладнанням. За останні роки, зокрема, парк приладів поповнився CO₂ інкубатором клітин CCL-050T-8, кабінетом біологічної безпеки II класу Streamline SC2-4S1 та спектрофлуориметром Perkin Elmer FL6500. Достатньо ефективною є робота Наукової бібліотеки, яка має розвинуту інфраструктуру, електронний каталог, власний електронний репозитарій, де зберігаються, у т.ч., копії кваліфікаційних робіт здобувачів, а також надає доступ до наукометричних баз даних Web of Science, Scopus, East View, EBSCOhost, ScienceDirect.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Суттєві недоліки у контексті критерію 7 відсутні.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОПП забезпечена достатньою матеріально-технічною базою з сучасним науковим обладнанням (повна відповідність підкритерію 7.1). ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів (відповідність підкритерію 7.2). Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів (відповідність підкритерію 7.3). Університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну підтримку здобувачам (відповідність підкритерію 7.4). ОНУ турбується про добробут здобувачів з особливими потребами (відповідність підкритерію 7.5). Існує чітка і зрозуміла політика вирішення конфліктних ситуацій, але не усі учасники освітнього процесу орієнтуються у процедурах вирішення конфліктних ситуацій (часткова відповідність підкритерію 7.6). Вказані особливості дають підстави оцінити ОПП за Критерієм 7 рівнем В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На підставі перегляду покликань, наведених у відомостях про самооцінювання ОПП, ЕГ встановила, що у ЗВО є діючі регламентовані процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, які регулюються відповідними нормативними документами. Під час зустрічей ми встановили, що перегляд ОПП відбувається, але, швидше за все, спорадично, за потреби. Ініціаторами перегляду можуть бути гарант програми,

науково-педагогічний персонал, здобувачі вищої освіти, роботодавці тощо. Процедура є достатньо стандартною (із розміщенням проєкту на сайті, його обговоренням, затвердженням вченою радою установи та введенням у дію до початку навчального року). Чи був розміщений на сайті установи проєкт ОПП, нам встановити не вдалося.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На зустрічі із представниками студентського самоврядування та здобувачами з'ясувалось, що вони особисто не брали участь в обговоренні проєкту ОПП, але знають, що можуть висловити свої пропозиції та зауваження під час перегляду та затвердження шляхом проходження анкетування, покликання на яке надсилається на корпоративну особисту пошту. Здобувачі поінформовані, що мають право ініціювати розгляд питань з удосконалення ОП, але ним активно не користуються.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

На сайті біологічного факультету розміщена інформація щодо результатів анкетування роботодавців (https://drive.google.com/file/d/19xC6jaOWSB_GAkRkjoDepItPeQSFQ-Fi/view). Роботодавців запрошують на засідання кафедр для обговорення ОПП (https://drive.google.com/file/d/1ynbFYAr9IFoomhj9_K4Rfm1mW8I1x198/view). ЕГ констатує, що у ЗВО є практика проведення ярмарок вакансій із залученням роботодавців (<https://omr.gov.ua/ua/news/215030/>). Водночас, ми переконалась на зустрічі із роботодавцями, що ефективна система для ініціації змін освітньої програми роботодавцями та аналізу їхніх пропозицій відсутня.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На базі ЗВО функціонує відділ сприяння працевлаштування випускників та студентів. На сторінці відділу у вкладці «Додати резюме» (<http://depwork.onu.edu.ua/uk/dodaty-rezume>) відсутні записи у таблиці про подані резюме, в якій здобувач вищої освіти мав би вказати ПІБ, дату народження та інші дані, які є конфіденційними і можуть бути у вільному доступі. Водночас роботодавці можуть розмістити інформацію щодо вакансій, але за покликанням у розділі «Роботодавцям» відсутні вакансії для випускників рецензованої ОПП. ЕГ встановила, що за рецензованою ОПП відсутнє організоване постійне відстеження кар'єрного зростання випускників (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/biology/kariera>) і врахування інформації щодо кар'єрного шляху відбувається за рахунок підтримки особистих дружніх стосунків з випускниками ОПП. Посилання наведено у звіті про самооцінювання є неактивним. На сайті відсутня інформація щодо діяльності громадської організації «Асоціація випускників ОНУ імені І.І. Мечникова». На зустрічі з випускниками ЕГ пересвідчилась, що одна випускниця епізодично переглядає інформацію щодо діяльності ГО. Також є малоактивна фейсбук-сторінка іншої ГО «Міжнародна асоціація випускників та друзів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У відомостях про самооцінювання вказано, що в ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОПП були виявлені деякі недоліки, у т.ч.: • [формулювання додаткових компетентностей та програмних результатів визначених ЗВО потребувало уточнення; • можливості матеріального стимулювання викладацької майстерності НПП потребували розширення та висвітлення; • на сайті біологічного факультету інформації щодо МТЗ ОПП; • рівень володіння іноземною мовою НПП недостатній]. Аналіз ОПП та результати співбесід свідчать, що виявлені недоліки у значній мірі виправлені. Зокрема, для підвищення рівня володіння іноземною мовою НПП та академічної мобільності викладачів ЗВО пропонує мовні курси за зниженою вартістю на 50% (<https://onu.edu.ua/uk/structure/filials/kursy-tsentra-movnoi-pidhotovky-ta-movnoi-sertyfikatsii>). У ЗВО функціонує Центр забезпечення якості освіти, який консолідує зусилля з подолання виявлених недоліків в реалізації ОПП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація цієї освітньої програми є первинною.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На зустрічах із представниками ЗВО ЕГ було з'ясовано, що в університеті фактично відбулося становлення культури якості вищої освіти. Функціональні обов'язки рівноцінно розподілені між учасниками процесу внутрішнього забезпечення якості освіти. ЗВО проводить методичні семінари з підвищення практичної орієнтованості у перегляді ОПП та її вдосконалення. Хоча варто підсилити роль здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування та роботодавців.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявні практики внутрішнього забезпечення якості освіти назагал відповідають чинним вимогам, але виокремити те, що зумовлює переваги цієї ОПП за якостями критерію, ЕГ не змогла.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У відкритому доступі пропонується переглядати особисті дані з резюме випускників (на даний момент записи у таблиці відсутні). Відсутня постійна практика залучення здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування для впровадження підвищення якості та практичної значущості ОПП. Рекомендації: До початку 2024–25 н.р. активізувати інформування здобувачів щодо можливостей їхньої участі у формуванні культури якості шляхом розміщення інформації у доступних відкритих джерелах; унормувати та налагодити систематичний збір інформації з відстеження кар'єрного зростання випускників ОПП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня діяльність за ОПП в цілому відповідають вимогам за всіма підкритеріями із несуттєвими заувагами, що не впливають на її реалізацію. Доступна інформаційна підтримка для учасників освітнього процесу за ОПП, доцільно розподілені ролі у системі забезпечення якості ЗВО щодо підвищення якості ОПП, наявні чинні процедури та досвід усунення виявлених недоліків.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У розділі «Офіційні документи» <https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents> на сайті ЗВО є діючі редакції документів, які чітко урегулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу: Статут ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу (редакція 2022) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polo-org-osvitprocess_2022.pdf), Колективний договір Одеського національного університету імені І.І. Мечникова на 2021-2024 рр. (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/Kollektivnij_dogovir_2021-24.pdf), Правила внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І.І. Мечникова (додаток 4 до Колективного договору) (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/kd_2020_dodatok4.pdf), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>), Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>). Документи є легкодоступними для всіх учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб. Вони є чіткими та зрозумілими. Під час зустрічей ЕГ констатувала факт обізнаності здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування та НПП щодо правил і процедур, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

ЕГ визнає, що чіткі терміни розміщення проекту ОПП на сайті факультету ЗВО на сторінці «Обговорення ОП» <http://www.biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/programy/obhovorennya-op/mahistr-obgovorennya/spetsialnist-091mag-bio-obgovorennya> не можливо визначити. Аналіз відповідей здобувачів вищої освіти, роботодавців та науково-педагогічних працівників показав, що стейкхолдери шляхом надання пропозицій на електронну скриньку bio@onu.edu.ua можуть вносити пропозиції до змісту ОПП у терміни, вказані на сайті.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ встановила, що здобувачі, випускники та роботодавці користуються інформацією щодо ОПП, яка розміщена на офіційному сайті ЗВО, сторінці біологічного факультету та в розділі «Опис освітніх програм» та вибіркового компонентів ОПП. Обсяг оприлюдненої інформації про ОПП є достатнім для інформування усіх зацікавлених осіб (у т.ч. здобувачів вищої освіти) про цілі, очікувані результати навчання та компоненти ОПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін ОПП за цим Критерієм можна віднести залученість роботодавців та випускників до обговорення та вдосконалення програми шляхом подання пропозицій, що підтверджено на зустрічах з ними. Інформація щодо правил та процедур, що регулюють освітній процес у ЗВО, своєчасно розміщується на сайті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сторінці біологічного факультету ЗВО «Обговорення ОП» (<http://www.biologywiki.onu.edu.ua/index.php/ua/programy/obhovorennya-op/mahistr-obgovorennya/spetsialnist-091mag-bio-obgovorennya>) не зазначено період розміщення проекту ОПП, відсутня інформація про результати розгляду пропозицій у 2023 р., але на сторінці сайту зазначено терміни для подання пропозицій та зауважень на електронну скриньку. Рекомендація: У разі наступного перегляду ОПП рекомендовано на сторінці сайту факультету «Обговорення ОП» зазначити дату розміщення оголошення про можливість для надання пропозицій зацікавленими сторонами та розміщувати інформацію про результати їх розгляду.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Інформація щодо освітнього процесу за ОПП у достатньому обсязі опублікована та знаходиться у відкритому доступі для всіх учасників. Передбачено можливості для внесення пропозицій та зауважень від заінтересованих сторін до змісту ОПП. Тому є підстави вважати, що за усіма підкритеріями Критерію 9 ОПП відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Манько Володимир Васильович

Члени експертної групи

Вакерич Михайло Михайлович

Косенко Катерина Валеріївна